

73. Budapest, XI. Hunyadi János utca 16.

Ró, Á

2006. szeptember 26. és december 29. között megelőző feltárást végeztünk Albertfalván, a mintegy 6500 m²-nyi telken. A szóban forgó terület az albertfalvai auxiliáris vicus É-i részén, a tábor porta principialis sinistrajától mintegy 300–400 m-re található, a táboron keresztülvezető limesútszakasztól Ny-ra. Feltárásunk során összesen 225 régészeti jelenség került elő, valamennyi a római korból. Ezek mind telepjelenségek voltak. A feltárt teleprész időrendjéről a leletanyag jelenlegi feldolgozottsági szintjén egyelőre az alábbiak vázolhatók fel.

A kora Flavius-korban már lakott volt a terület; a markomann-háborúk okozta pusztítások után újjáépítések folytak; a település tovább élt – igaz lecsökkent intenzitással – egészen a Severus-korig. A 13. sz. közepe, középső harmada utáni, folyamatos lakottságra utaló leletanyag nem került elő. A feltárási terület nagyjából középtengelyében egy Ny–K-i irányú, 2–2,5 m szélességű lekövezett út került elő, melynek É-i oldalát palánkkerítés szegélyezte. A limesútra merőleges irányú bekötőút széleit nagyobb szegélykövekkel rakták ki, a kövek között sóderozás nyomait figyeltük meg. Főként ezen út mentén sorakoztak a lakó- és gazdasági jellegű objektumok. Mindenképpen érdekes, hogy az úttól D-re, vagyis a táborhoz közelebb jóval ritkább volt az objektumsűrűség mint az úttól É-ra. Meglehetősen sok, csaknem 30 lakóobjektum került elő, amely némiképp árnyalja azt a szakirodalomban elterjedt képet, hogy az albertfalvai vicus É-i része amolyan „ipari negyed” lenne, szemben a D-i és Ny-i teleprészekkel, ahol a lakófunkció dominál. Noha találtunk ipari- és gazdasági jellegű objektumokat is, ezek azonban nem alkottak funkcionálisan elkülönülő „negyedeket”, inkább csak a lakóhelyek melletti, a lakófunkciót kiegészítő, azzal párhuzamosan futó tevékenységi körökre utalnak.

A lakóobjektumok többféle típusba oszthatók. A vicus palánkperiódusára jellemző, sarkain lekerekített, téglalap alakú lakógödrökből 25 került elő. Méretük változó, a legkisebb 220×160 cm, a legnagyobb 420×270 cm kiterjedésű. Tapasztást csak a lakógödrök felénél találtunk, a többi döngölt padlójú volt. Egyetlen kivételtől eltekintve valamennyire jellemző, hogy belterükben nincsenek függőleges oszlopok támasztására szolgáló cölöplyukak, vagyis tetőzetüket nem ágasfás támaszték, hanem valószínűleg komolyabb, épített felmenő falazat tarthatta. A felmenő falazatok a gödörbetöltésekből előkerült leletanyag alapján vályogtéglából és kőből készültek. A lakógödörön belül csupán egyetlen esetben mutatkozott tüzelőhely. Az általánosnak mondható téglalap alakú típus mellett, egyetlen esetben jelentkezett kör alakú lakógödör. A 350 cm átmérőjű objektumban sem cölöplyukakat, sem tűzhelynyomokat nem találtunk.

2006. évi feltárásunk során sikerült negatív struktúrájában teljesen egészében feltárnunk egy 11,4×7 m kiterjedésű, zárt téglalap alakú, öt helyiségből álló,

„L”-alakú belső folyosós, gerendavázis építményt, melyet mérete és beosztásbeli sajátosságai révén biztosan lakóépületként határozhatunk meg. A K–Ny-i tájolású épület alaprajzát tekintve szoros hasonlóságot mutat több, főként a vicus déli „négyedében” megfigyelt, kőből épített lakóház első periódusával, ahol ugyancsak „L”-alakú középső folyosóból nyílnak a helyiségek. A száraz ősz miatt bekövetkezett radikális talajvízszintcsökkenés lehetővé tette a nagyobb számban előkerült kutak teljes mélységű kibontását. A tizenöt dokumentált kút közül tíznél sikerült a római szintektől számítva átlagosan 2,5 m mélységben jelentkező, hordóból átalakított fa kútbéléseket dokumentálni, majd kiemelni. A hordóval bélelt kutaktól eltérő típusú, technikájú kútbélés nem volt. Csupán egyetlen esetben, egy kőből rakott kútnál tűnt úgy, hogy nem hordótesttel, hanem valamilyen más eljárással, deszkák és hasábfák együttes alkalmazásával oldották meg a fabélést. A kútbélésként szolgáló fahordók meglehetősen egységes szerkezetűek voltak: 20–26 db, alsó végükön kihegyezett dongából álltak, melyek belső oldalán körbefutó vájatot véstek ki. A legtöbb fabéléses kútnál megmaradtak az íves dongákat kívül összefogó, puhafa abroncsok, sőt néhol az abroncsvégek összeerősítésére szolgáló háncsok is. Az abroncsolás meglétéből arra következtethetünk, hogy a kutaknál másodlagosan felhasznált hordókat – aljuk és fedelük kiütésétől eltekintve – ép állapotban süllyesztették a kútnába. A kutak vastag iszaprétege több, teljesen ép, zömmel vízhordásra használt kora császárkori edényt őrzött meg, míg a kútbélést körülvevő 2–3 m átmérőjű kútna rendszerint leletben szegény volt.

BESZÉDES JÓZSEF

74. Budapest, XI. Madárhegy, Budaörsi út–Rupphegyi út

LT?, Ró

2006. szeptember 26. és november 24. között próbaszondázást végeztünk a 1289/1–5, 1296/3–8, 1528/9–14, 1528/25 hrsz. ingatlanok területén.

Az 1A területen (Felső határút–vizesárok) 3 szondát nyitottunk, objektum, leletanyag egyikben sem mutatkozott.

Az 1B terület É-i zónájában (vizesárok–Rupphegyi út) 3 szondát nyitottunk. Az I. szondában (5×25 m) a modern kori feltöltés alatt világosbarna homogén agyagos réteg jelentkezett. Ez alatt egy terméskövekből összedobált kőkupacot találtunk, amely szürke, átvizesedő agyagos rétegbe ágyazódott.

Az 1B terület déli zónájában (vizesárok – Rupphegyi út) 8 szondát nyitottunk, melyek rétegtani viszonyai teljesen megegyeztek. A II szonda (5×25 m) É-i felében egy É–D-i, K–NY-i irányú, derékszögben beforduló, jelenlegi állapotában 2,8–3 m széles kőkonstrukciót találtunk, melyet a fent említett szürke, tömött, agyagos rétegbe ágyaztak. Az objektum átvágása során megállapíthattuk, hogy a konstrukció 3–5 sorban felhalmozott terméskövekből,